

Rozwój mowy dziecka

1. METRYCZKA	
Rok akademicki	2023/2024
Wydział	Wydział Lekarsko-Stomatologiczny
Kierunek studiów	Logopedia ogólna i kliniczna
Dyscyplina wiodąca	Nauki medyczne
Profil studiów	ogólnoakademicki
Poziom kształcenia	I stopnia
Forma studiów	stacjonarne
Typ modułu/przedmiotu	obowiązkowy
Forma weryfikacji efektów uczenia się	egzamin
Jednostka prowadząca /jednostki prowadzące	Zakład Logopedii i Emisji Głosu, Centrum Logopedyczne IPS UW, 02-927 Warszawa, ul. Karowa 20
Kierownik jednostki/kierownicy jednostek	dr hab. Olga Jauer-Niworowska
Koordinator przedmiotu	Dr Kmila Potocka-Pirosz
Osoba odpowiedzialna za sylabus	dr hab. Marzena Stępień, prof. ucz
Prowadzący zajęcia	dr hab. Marzena Stępień, prof. ucz, mgr Marta Szelenbaum

2. INFORMACJE PODSTAWOWE			
Rok i semestr studiów	II rok , I semestr	Liczba punktów ECTS	6,8

FORMA PROWADZENIA ZAJĘĆ	Liczba godzin	Kalkulacja punktów ECTS
Godziny kontaktowe z nauczycielem akademickim		
wykład (W)	15	
seminarium (S)		
ćwiczenia (C)	15	
e-learning (e-L)		
zajęcia praktyczne (ZP)		
praktyka zawodowa (PZ)		
Samodzielna praca studenta		
Przygotowanie do zajęć i zaliczeń	15	

3. CELE KSZTAŁCENIA

C1	Celem wykładu jest zapoznanie studentów z podstawami teoretycznymi oraz wybranymi kierunkami badań nad mową dziecka.
C2	Celem wykładu jest zapoznanie studentów z: 1) kierunkami i teoriami badań nad akwizycją języka i rozwojem mowy dziecka w związku z jego rozwojem psychosomatycznym oraz społecznym, 2) podstawowymi pojęciami i terminologią stosowaną w obszarze dziedziny badań, 3) podstawami metodologicznymi badań, 4) stanem badań nad mową dzieci polskich. Przedmiotem ćwiczeń jest usystematyzowany opis akwizycji systemu językowego w pierwszych trzech latach życia dziecka oraz opis rozwoju zachowań komunikacyjnych dziecka od urodzenia do ukończenia przez dziecko 12 lat. .
C3	Ćwiczenia, które są prowadzone z podziałem na grupy, skupiają się na opisach procesów akwizycji systemu językowego dziecka w pierwszych latach jego życia. procesach rozwoju komunikacji oraz opisie normy rozwojowej w zakresie mowy.

4. EFEKTY UCZENIA SIĘ

Numer efektu uczenia się	Efekty w zakresie
Wiedzy – Absolwent zna i rozumie:	
W1	zna podstawową terminologię w zakresie treści przedmiotu
W2	zna wybrane teorie dotyczące rozwoju zachowań komunikacyjnojęzykowych u małych dzieci
W3	ma wiedzę pozwalającą opisywać i oceniać konkretne zachowania komunikacyjnojęzykowe dziecka
Umiejętności – Absolwent potrafi:	
U1	umie definiować wybrane pojęcia i objaśniać podstawowe terminy związane z przedmiotem wykładu

U2	rozumie związki pomiędzy rozwojem psychofizycznym i społecznym dziecka a rozwojem jego mowy
U3	potrafi dostrzegać, interpretować i opisywać różne właściwości zachowań komunikacyjnojęzykowych dziecka z perspektywy określonych właściwości sytuacji mówienia
U4	umie opisywać rozwój mowy dziecka w normie rozwojowej

Kompetencji społecznych – Absolwent jest gotów do:

K1	ma świadomość swojej wiedzy i umiejętności w zakresie treści przedmiotowych, rozumie potrzebę ich uzupełniania i doskonalenia i potrafi to robić, dokonuje samooceny własnych umiejętności i kompetencji
K2	dostrzega, poprawnie rozpoznaje i ocenia właściwości rozwoju językowego i komunikacyjnego dziecka
K3	Jest świadom zależności między wychowawczo-opiekunческими zachowaniami dorosłych-opiekunów dziecka a rozwojem komunikacyjnojęzykowym dziecka

5. ZAJĘCIA

Forma zajęć	Treści programowe	Efekty uczenia się
wykład	<p>Biologiczne i społeczne uwarunkowania rozwoju mowy (mózg a mowa, zmysły a mowa, myślenie a mowa, pojęcie zegara biologicznego; człowiek jako istota społeczna, funkcja społeczna i kulturowa języka, pojęcie zegara społecznego) Rola czynników genetycznych, neurobiologicznych i środowiskowych w rozwoju psychicznym</p> <p>Rozwój mowy dziecka w ujęciu modelowym (podstawy teoretyczne, przedmiot opisu akwizycji języka i rozwoju mowy oraz kryteria oceny rozwojowej, stadia rozwoju mowy)</p> <p>Pragmatyczno-komunikacyjne, kulturowe oraz poznawcze podłoże rozwoju mowy i języka dziecka (ujęcia: Piageta, Wygotskiego, Brunera, Hallidaya, Slobina, Tomasello)</p> <p>Ontogeneza aktów mowy: interakcyjne oraz funkcjonalno-pragmatyczne podłoże kształtowania się zachowań komunikacyjnych małego dziecka (modele Brunera i Hallidaya)</p> <p>Stadia rozwoju komunikacji dziecka. Kryteria opisu rozwoju komunikacji dziecka (kompetencja komunikacyjna i jej składniki) oraz poziom osiągnięć w poszczególnych stadiach rozwojowych. Sprawności komunikacyjne</p> <p>Rozwój konwersacji i narracji dziecka. Procesy przyswajania systemu językowego</p> <p>Rozwój języka dziecka. Akwizycja poszczególnych podsystemów języka. Świadomość językowa</p>	W1-W4, U1-U4, K1-K3
ćwiczenia	<p>Stadia rozwoju mowy dziecka. Rozwój umiejętności i sprawności komunikacyjnych, Konwersacja i narracja</p> <p>Rozwój słownictwa. Wielkość i struktura systemu znaczeniowego</p> <p>Rozwój systemu fonologicznego w ontogenezie</p> <p>Rozwój systemu składniowego i morfologicznego</p> <p>Stadia rozwoju języka. Osiągnięcia dziecka w poszczególnych stadiach rozwoju języka</p> <p>Analiza próbek mowy dzieci</p>	W1-W4, U1-U4, K1-K3

6. LITERATURA

Obowiązkowa

Bokus B., 1991, Tworzenie opowiadań przez dzieci. O linii i polu narracji, Warszawa.

- Boniecka B., 2010, O sposobach wyrażenia intencji przez dzieci w wieku przedszkolnym w określonych sytuacjach komunikacyjnych, [w:] Tejże, Dziecięce wyobrażenie świata. Zbiór studiów, Lublin, s. 9-21.
- Borowiec H., 2014, Dziecięce rozumienie świata (studium lingwistyczne), Lublin (zwłaszcza rozdział IV).
- Dołęga Z., 2003, Promowanie rozwoju mowy w okresie dzieciństwa - prawidłowości rozwoju, diagnozowanie i profilaktyka, Katowice.
- Kaczmarek L., 1966 (i kolejne wydania), Nasze dziecko uczy się mowy, Lublin.
- Łobacz P., 1996, Polska fonologia dziecięca, Warszawa.
- Porayski-Pomsta J., 2015, O rozwoju mowy dziecka. Dwa studia, Warszawa.
- Przetacznik-Gierowska M., 1994, Od słowa do dyskursu. Studia nad mową dziecka, Warszawa.
- Zarębina M., 1965, Kształtowanie się systemu językowego dziecka, Wrocław.
- Zarębina M., 1980, Język polski w rozwoju jednostki. Analiza tekstów dzieci do wieku szkolnego. Rozwój semantyczny języka dziecka, Kraków.

DO WYBORU (minimum 3 pozycje)

- Bruner J., 1980, Ontogeneza aktów mowy, [w:] Shugar Grace W., Smoczyńska M. (red.), "Badania nad rozwojem języka dziecka. Wybór tekstów", PWN, Warszawa, s. 483-513.
- Chmura-Klekotowa M., 1971, Neologizmy słowotwórcze w mowie dzieci, "Prace Filologiczne" R. XX, s. 99-235.
- Geppertowa L., 1968, Rozwój rozumienia i posługiwania się przez dzieci pojęciami stosunków określanymi przez przymyki i przysłowki, [w:] Szuman S. (red.), "O rozwoju języka i myślenia dziecka", PWN, Warszawa, s. 149-382.
- Halliday M.A.K., 1980, Uczenie się znaczeń, [w:] Shugar Grace W., Smoczyńska M. (red.), "Badania nad rozwojem języka dziecka. Wybór tekstów", PWN, Warszawa, s. 514-556.
- Kielar-Turska M., 1989, Mowa dziecka. Słowo i tekst, Wyd. UJ, Kraków.
- Piaget J., 1992, Mowa i myślenie u dziecka, Wyd. Nauk. PWN, Warszawa.
- Porayski-Pomsta J., 1994, Umiejętności komunikacyjne dzieci w wieku przedszkolnym. Studium psycholingwistyczne, Wyd. UW, Warszawa.
- Shugar G.W., 1980, Smoczyńska M., Nowe kierunki badań nad językiem dziecka, [w:] Shugar G.W., Smoczyńska M. (red.), "Badania nad językiem dziecka. Wybór tekstów", PWN, Warszawa s. 8-51.
- Slobin D. I., 1980, Poznawcze przesłanki rozwoju gramatyki, [w:] Shugar G.W., Smoczyńska M. (red.), "Badania nad językiem dziecka. Wybór tekstów", PWN, Warszawa "s.398-452.
- Slobin D. I., Od "myśli i języka" do "myślenia dla mówienia", [w:] "Akwizycja języka w świetle językoznawstwa kognitywnego", Universitas, Kraków 2003, s. 361-402.
- Smoczyński P., 1955, Przyswajanie przez dziecko podstaw systemu językowego, Łódź.
- Wygotski L.S., 2006, Narzędzie i znak w rozwoju dziecka, Wyd. Nauk. PWN, Warszawa.
- Zgólkowa, Halina, 2016, Słownictwo dzieci w wieku przedszkolnym w latach 2010-2015, Poznań.

Uzupełniająca

7. SPOSOBY WERYFIKACJI EFEKTÓW UCZENIA SIĘ

Symbol przedmiotowego efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektu uczenia się	Kryterium zaliczenia
Np. A.W1, A.U1, K1	Pole definiuje metody wykorzystywane do oceniania studentów, np. kartkówka, kolokwium, raport z ćwiczeń itp.	Np. próg zaliczeniowy
W1, W2, W3, W4, U1, U2, U3, K1, K2	Praca semestralna: „Analiza językowa samodzielnie zarejestrowanej próbki mowy dziecka” (wg podanej instrukcji)	

W1, W2, W3, W4, U1, U2, U3, K1, K2	Egzamin pisemny	
	Obecność na wykładach, systematyczny i aktywny udział w ćwiczeniach	Obecność jest obowiązkowa (dopuszczalna jedna nieobecność).

8. INFORMACJE DODATKOWE

Prawa majątkowe, w tym autorskie, do sylabusu przysługują WUM. Sylabus może być wykorzystywany dla celów związanych z kształceniem na studiach odbywanych w WUM. Korzystanie z sylabusu w innych celach wymaga zgody WUM.

UWAGA

Końcowe 10 minut ostatnich zajęć w bloku/semestrze/roku należy przeznaczyć na wypełnienie przez studentów Ankiety Oceny Zajęć i Nauczycieli Akademickich